

Aika 09.03.2026, klo 10:00 - 11:40

Paikka Varsinais-Suomen liitto, kokous huone Tammi /Teams

Käsitellyt asiat

§ 8 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 9 Pöytäkirjan tarkastaminen

§ 10 Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnos

§ 11 Muut asiat

Saapuvilla olleet jäsenet

Aarne Lehtonen, puheenjohtaja
Sari Pesonen, etänä, 1. varapuheenjohtaja
Mikko Aaltonen
Juha Hellstén, etänä
Talvikki Jori, etänä
Jari-Matti Väikkynen, etänä

Muut saapuvilla olleet

Pekka Kuusisto, etänä
Saku Nikkanen, etänä
Juhani Pilpola
Ville Valkonen
Heli Mäkynen, johdon assistentti, sihteeri
Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja, esittelijä
Timo Juvonen, erikoissuunnittelija
Kristina Karppi, erikoissuunnittelija
Arttu Koskinen, erikoissuunnittelija
Satu Kottonen, paikkatietosuunnittelija
Maijastiina Vilenius, etänä, kaavoitussihteeri
Kaisa Äijö, maakunta-arkkitehti

Allekirjoitukset

Aarne Lehtonen
Puheenjohtaja

Heli Mäkynen
Sihteeri

§ 8

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden. Hyväksytään jäsenille toimitettu esityslista kokouksen käsittelyjärjestykseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 9

Pöytäkirjan tarkastaminen

Pöytäkirjat hyväksytään ja tarkastetaan sähköisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Kokouksen puheenjohtaja tarkastaa pöytäkirjan sähköisesti.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 10

Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnos

VSLDno-2023-677

Maakuntavaltuusto päätti käynnistää Varsinais-Suomen maakuntakaavan tarkistamisen 10.6.2024. Päivitys keskittyy kahteen maakunnan kannalta ajankohtaiseen ja toisiaan täydentävään teemaan: vesien tilan parantamiseen ja puhtaan energian edistämiseen.

Valmistelu on edennyt valmisteluvaiheen eli luonnoksen asettamiseen nähtäville, jona aikana luonnoksesta voi jättää mielipiteen. Lausunnot pyydetään kunnilta, viranomaisilta ja keskeisiltä toimijatahoilta. Nähtävilläoloaikana järjestetään seutukohtaiset vuorovaikutustilaisuudet. Kaavatyölle asetettu ohjausryhmä on kokoontunut valmisteluajana neljä kertaa. Sen lisäksi on järjestetty viranomaisneuvottelu ja useita teemoja koskevia toimija- ja yhteistyötahotapaamisia. Kaavaa esiteltiin iltakoulussa 24.2.2026 maakuntahallitukselle ja aluesuunnittelujaostolle.

Valtiolla ja Varsinais-Suomella on vahva yhteinen tahtotila Saaristomeren tilan parantamiseksi ja energiamurroksen vauhdittamiseksi. Saaristomeren osalta tavoitteena on ravinnekuormituksen merkittävä vähentäminen, valuma-aluelähtöinen vesiensuojelu ja alueen nostaminen ravinnekierron mallialueeksi. Energiamurroksessa korostuvat puhdas energia, huoltovarmuus ja teollisuuden uudistuminen, jotka tulee huomioida alueellisessa maankäytössä.

Varsinais-Suomen identiteettiä muovaavat sekä maakunnalle tärkeä maatalous että Saaristomeren laaja ja monimuotoinen saaristo. Maakunnassa on lisäksi kasvavaa energiantensiivistä teollisuutta ja yhteiskunta sähköistyy myös lämmöntuotannossa ja liikenteessä. Energiajärjestelmän tulee olla monitasoinen ja monipuolinen sekä toimintavarmoin siirtoyhteyksin kytkeytynyt. Näiden tekijöiden kokonaisuus muodostaa Varsinais-Suomen erityisprofiilin ja keskeisen lähtökohdan maakuntakaavan ratkaisuihin.

Maakuntakaavan valmistelun ohjausryhmän evästysten mukaan vesiensuojelun vaikuttavuutta tulee maakuntakaavassa vahvistaa ja kohdentaa toimenpiteet tehokkaasti, samalla turvaten elinkeinonharjoittamisen edellytykset myös tulevaisuudessa. Energian tuotannon, -varastoimisen ja siirtämisen ohjauksen on oltava selkeää ja ajantasaista. Maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotannon potentiaalin vähentymisen sekä teollisen aurinkovoiman sijoittamisen näkökulmat kuntakaavoitukseen tulee esittää läpinäkyvästi. Samalla tulee varmistaa, että kunnille tarjottava tieto on oikea-aikaista ja helposti hyödynnettävissä niiden omassa valmistelussa. Lisäksi on nähty tarpeellisenä arvioida, miten maakuntakaava voisi toimia aluekehittämisen välineenä myös rahoituksen kohdentamisen näkökulmasta. Kaavan tulee kokonaisuutena olla hyväksyttävä, käytännöllinen ja selkeä strategisen tason ohjausväline.

Maakuntakaava esittää koko maakunnan alueelle kokonaiskuvaa selventävän ratkaisun, joka kuvataan alla. Valmistelussa on lisäksi arvioitu, miten

maakuntakaavalla voidaan edistää vesien tilan parantamista vaikuttavammin. Maakuntakaavan karttamaiselle luonteelle soveltuva keino perustuu tietopohjaiseen maantieteelliseen kohdentamiseen ja siten vaikuttavuudeltaan merkittävimpien alueiden osoittamiseen. Strategisen suunnitelman periaatteiden mukaisesti ja lainsäädännöllisten toimivaltarajojen puitteissa on kehittämisperiaatteena esitetty resurssien kohdentamista erityisen eroosioherkille alueille. Kaavaprosessissa on tärkeää selvittää, miten maakuntakaavan, EU:n alue- ja rakennerahastojen ja valtion budjetoimien ohjelmien (Saaristomeri- ja Ahti-ohjelma) toimeenpanot voisivat keskinäisellä synergialla saavuttaa vaikuttavampia tuloksia. Sen sijaan EU-säädösten selkeästi rajaaman CAP-tuen jakokriteereihin maakuntakaavan kohdentamismerkinnöillä ei ole vaikutusta toisistaan täysin eriytettyjen järjestelmien takia.

Vedet

Varsinais-Suomen vesistöjen, erityisesti Saaristomeren, tila on heikko pitkään jatkuneen ravinnekuormituksen ja eroosion vuoksi. Saaristomeri on Suomen rannikkovesistä kuormitetuin fosforin osalta, ja yli 70 % kuormituksesta tulee maataloudesta. Savimaat, eroosioherkät pellot, sisäinen kuormitus sekä ilmastonmuutoksen voimistama valunta heikentävät tilannetta entisestään. Nykyiset ohjauskeinot ovat hajanaisia ja riittämättömiä, eikä hyvää tilaa saavuteta nykytoimilla vuosikymmeniin. Vesien tilan parantaminen edellyttää alueellisesti tarkempaa ohjausta ja resurssointia, valuma-alueelähtöistä suunnittelua sekä toimenpiteiden kohdentamista riskialueille.

Voimassa oleva Varsinais-Suomen maakuntakaava sisältää koko maakuntaa koskevan vesiensuojelun yleismääräyksen, joka velvoittaa, että kaikki yksityiskohtainen maankäytön suunnittelu ja rakennustoimenpiteet tulee tehdä vesiensuojelutavoitteita edistään. Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tehdä Varsinais-Suomen pitkäjänteinen tavoite vesien tilan parantamisesta näkyväksi maakuntakaavassa tarkentamalla ja kohdentamalla voimassa olevan kaavan vesiensuojelun yleismääräystä. Tavoitteena on vähentää Saaristomeren ja eteläisen Selkämeren ravinnekuormitusta sekä vahvistaa vesiensuojelun vaikuttavuutta suuntaamalla toimet ja resurssit riskialueille. Lisäksi kaava ohjaa kuntia ja viranomaisia valuma-alueelähtöiseen suunnitteluun sekä tulvariskien ja eroosioherkkyyden huomioimiseen.

Kaava esittää maakunnallisen ratkaisun vesien tilan parantamiseksi ja tunnistaa paikkatietoon perustuen Varsinais-Suomen eroosioherkimmät alueet. Uusi valuma-alueita koskeva yleismääräys korostaa kokonaiskuormituksen ja toimintojen yhteisvaikutusten huomioimista. Toimenpiteiden tulee vähentää ravinnekuormitusta ja eroosiota, ja ne on kohdennettava selkeisiin riskikohtiin yhteistyössä vesiensuojeluviranomaisten kanssa.

E erityisen eroosioherkät alueet osoitetaan uudella osa-aluemerkinnällä, joka kokoaa laajat, uomiin kytkeytyvät korkean riskin alueet. Kehittämisperiaate esittää niille vahvempaa resurssointia toimenpiteiden toteuttamiseksi. Kyseisten alueiden

maankäyttöä ohjataan maakuntakaavan voimassa olevalla pohjamaankäyttömerkinnällä, joka on valtaosalla alueista maa- ja metsätalousvaltainen.

Lisäksi Turun rannikon valtakunnallisesti merkittävä tulvariskialue osoitetaan erillisellä osa-aluemerkinnällä.

Kaava muodostaa selkeän kolmiportaisen järjestelmän: koko maakuntaa koskevan voimassa olevan yleismääräyksen, uuden valuma-aluepainotteisen yleismääräyksen sekä erityisen eroosioherkkien alueiden osa-aluemerkinnän.

Voimat

Maakuntakaavan on vastattava energiamurrokseen siten, että fossiilittoman energian tuotanto, varastointi ja siirto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa. Tavoitteena on toiminta- ja huoltovarma, monitasoinen, teknologisesti kehittyvä ja kokonaiskestävä energijärjestelmä maakunnassa.

Siirtoyhteydet ja niiden kehitysmahdollisuudet ovat keskeinen edellytys sähköistyvän teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen kehitykselle sekä vetytalouden viriämiselle. Varsinais-Suomi on prosessiteollisuuden koulutuksen ja osaamisen sekä energiatuotteiden jatkojalostamisen maakunta. Suurin osa raakaenergiasta tuodaan maakuntaan jatkossakin, kuten muuallekin etelän kasvukeskuksiin. Kattavat ja kapasiteetiltaan riittävät yhteydet ovatkin välttämättömiä. Kaavaluonnoksessa osoitetaan kansallisen vetyverkon YVA-linjaukset yhteystarpeina, esitetään sähköverkon kehittämistarpeet ja neljä uutta yhteystarvetta sekä osoitetaan Raisioon uusi muuntoasema liityntöineen.

Maakunnallisesti merkittävän tuulivoiman sijoittamisen mahdollisuuksia rajaavat kasvaneet voimalakoot ja tiukentunut kansallinen sijoittamisen ohjaus. Asutus muodostaa merkittävimmän rajoitteen Varsinais-Suomessa. Lisäksi soveltuvien alueiden tunnistamisessa on huomioitu myös virkistyskäyttö, luonto- ja kulttuuriarvot, kriittinen infra ja puolustusvoimien alueet. Maakuntakaava osoittaa yhden maakunnallisesti merkittävän tuulivoima-alueen ja kahdeksan pienempää, mutta maakunnallisesti merkittävää tuulivoimakohdetta.

Teollisen aurinkovoiman sijoittaminen edellyttää tarkempaa hankekohtaista tarkastelua kunnissa. Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräys, joka osoittaa periaatteita yksityiskohtaisemmille suunnittelutasoille. Tarkentuvassa suunnittelussa arvioidaan hankekohtaisten lähtötietojen ohella sijoitusalan maanpeitettä ja maaperää, maiseman ominaisuuksia ja ympäröivää maankäyttöä.

Energia rakenteiden suunnittelumääräykset edellyttävät kattavaa vaikutusten arviointia, joka huomioi myös vesistövaikutukset sekä eri toimintojen yhteisvaikutukset. Suunnitelmien on täytettävä korkeat laatu- ja kestävyysvaatimukset siten, että merkittävät haitalliset vaikutukset vältetään ja vähäisempiä vaikutuksia pyritään lieventämään. Kaasulinjoja koskevissa suunnittelumääräyksissä painotetaan turvallisuuden huomioimista.

Valmistelija/lisätiedot

suunnittelujohtaja Heidi Saaristo-Levin
maakunta-arkkitehti Kaisa Äijö
erikoissuunnittelija Timo Juvonen
erikoissuunnittelija Kristina Karppi
erikoissuunnittelija Arttu Koskinen
paikkatietosuunnittelija Satu Kottonen

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto merkitsee tiedoksi valmisteluvaiheen aineiston ja toteaa, että maakuntahallitus päättää kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta (hallintosääntö § 2 ja § 16).

Aluesuunnittelujaosto oikeuttaa valmistelutyöryhmän viimeistelemään kaavaluonnosaineiston maakuntahallituksen kokoukseen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 11

Muut asiat

Päätös

Ei muita asioita.